

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kopcsányi László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fejesné dr. Márton Zsuzsanna ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei iránt a Szombathelyi Munkaügyi Bíróságnál 1.M.428/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.709/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.709/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt napon belül - 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 338.900 (háromszázharmincnyolcezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében a felmentése jogellenességének megállapítását kérte eredeti munkakörbe történő visszahelyezése mellett. A Szombathelyi Munkaügyi Bíróság 1.M.428/2009/21. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest 312.418 Ft + 25 % áfa ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte. Az államnak fizetendő eljárási illeték összegét 374.901 forintban határozta meg. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2006. április 1-jétől határozott időre nyert közalkalmazotti kinevezést az alperes jogelődjénél, azzal, hogy a német nyelv és irodalom tanszéken kutató professzori munkakörben foglalkoztatják. A Magyar Köztársaság elnöke 2007. szeptember 1-jei hatállyal egyetemi tanárrá nevezte ki, ezen időponttól kezdődően a felperes tanszékvezetői (tanszéki koordinátori szakfelelősi) feladatokat is ellátott. 2006. szeptemberétől az alperes jogelődje az intézeti rendszerre állt át, a korábbi német nyelv és irodalom tanszék a F.I.K.I. része lett, a neve pedig germanisztika tanszékre változott. 2007. szeptember 1-jén a felperes tanszékvezetői megbízása lejárt, ezen időponttól őt a germanisztikai tanszék koordinátori feladatainak ellátásával bízták meg, amely visszavonásig volt érvényes. 2007. május 2-án a felperest a germanisztikai szak szakfelelős teendőinek ellátására kérték fel. 2008. január 1-jétől NY.m.E. és a B.D.F. egyesülésével létrejött az „új” NY.m.E.. Ezen intézmény regionális központja a NY.m.E.S.E.K., amely részjogkörű költségvetési egység. A NY.m.E.S.E.K.-nak (SEK) 2009. február 13-án kelt intézkedési tervét 2009. február 26-án az alperes gazdasági tanácsa, továbbá a NY.m.E. szenátusa egyhangúlag elfogadta. Az intézkedési terv szerint a dologi kiadások mérséklésével a hiány csökkenése nem érhető el, így szükséges a saját bevételek növelése, valamint a létszám- és

bérgazdálkodás módosítása. A SEK elnök-rektorhelyettese 2009. május 12-én kelt levelében az alperesi rektornak megküldte a létszámleépítési tervet, melyhez kérte a szükséges hozzájárulást. A levél mellékletében található kimutatásban a 2009. évnél többek között a felperes neve is szerepelt. A rektor e levélre, és a fenti előzményekre utalva elrendelte a létszámcsökkentés végrehajtását. Ez alapján került sor a felperes felmentésére a 2009. június 4-én kelt intézkedéssel a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontja alapján, utalva arra, hogy a felperes iskolai végzettségének és szakképzettségének megfelelő betöltetlen, a részére felajánlható munkakör nincs. A felmentés indokolása utalt az intézkedési tervre, az azt elfogadó határozatokra, az előírt megtakarításokra és költségcsökkentésekre, amelyek alapján a rektor létszámcsökkentés végrehajtását rendelte el. Ennek keretében több munkakör, így a felperes által betöltött munkakör is a munkáltatónál megszüntetésre került. A munkaügyi bíróság ítéletében hivatkozott a 2005. évi CXXXIX. tv. (Ftv.) 10. § (2) bekezdése, 81. § (1) bekezdése, 83. § (1) bekezdése, 86. § (1), (2), (4), (5) bekezdése, 90. § (1) bekezdése, 91. § (3) bekezdése, 100. § b) pontja, valamint az 1992. évi XXXIII. tv. (Kjt.) 30. § (1) bekezdés b) pontja, valamint az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdés j) pontja szerinti szabályokra. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetésére a rektor jogosult volt, a törvényekből nem vezethető le, hogy a köztársasági elnök döntésére szükség volt. Rámutatott egyebekben arra, hogy a munkáltatói intézkedés alaki okból megfelelt a jogszabályi előírásoknak, mivel nem szükséges a felmondási ok részletes leírása, a körülményekhez képest elegendő az ok összefoglaló megjelölése is. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az intézkedési tervben az alperes rögzítette, hogy a központi költségvetési szerveket is érintő pénzügyi megszorítások, támogatások csökkenése, zárolása miatt kellett döntenie a létszámleépítésről. Részletesen levezette azokat a szempontokat és körülményeket, amelyek alapján előre látható és tervezhető volt, hogy milyen hallgatói létszám várható a 2009. évi jelentkezéseknél. A felperes felmentése a munkáltatói jogkör gyakorlójának döntése volt, amelyhez egyéb információkat és adatokat is felhasznált, így az elnök-rektorhelyettes levelében írtakat, javaslatában foglaltakat is. A felperes azon kereseti kérelmében írt felvetés, miszerint az ő felmentése esetén ennek a szaknak a továbbvitele mind szakmai, mind minőségi szempontból problémákat okoz a működés tekintetében, nem volt értékelhető, az nem a felperes kompetenciájába tartozó kérdés, és erről a bíróság sem fejtheti ki az álláspontját a kizárólagos munkáltatói hatáskör miatt. A munkáltatónak joga van annak eldöntésére, hogy a rendelkezésre álló oktatói létszámból kinek szünteti meg a közalkalmazotti jogviszonyát, e körben az alperes munkáltatói mérlegelése nem tekinthető jogellenesnek. A felperes fellebbezése folytán eljáró Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.709/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a

felperest 374.900 forint másodfokú illeték és 156.250 forint másodfokú perköltség viselésére kötelezte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes közalkalmazotti jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetésére a rektor jogosult, a köztársasági elnök döntésére nincs szükség, a felperes egyetemi tanári címe változatlanul fennáll. A munkaügyi bíróság helytállóan részletezte azt a folyamatot, amely az intézkedési terv megfogalmazásától annak elfogadásán át a rektorhelyettesi és rektori intézkedésekkel a felperes felmentéséhez vezetett. Az intézkedési terv és az azt elfogadó határozatok felmentéshez való csatolásának elmulasztása nem jogellenes, hiszen azokat a felperesnek módja volt megtekinteni, lényegi részét a felmentés indokolása tartalmazza. A felperes nem bizonyította, hogy helyette új oktatót vettek fel. Az alperes mint egyetem képez egységet, ha azon belül esetleg oktatók áthelyezése történt, az sem minősülne új közalkalmazotti jogviszony létesítésének. Az a körülmény, hogy az adott képzést az alperes miként oldja meg, a célszerűség körében értékelendő, ezt pedig a bíróság nem vizsgálhatja. A felperes azt nem igazolta, hogy helyére egyetemen kívüli egyetemi tanárt alkalmaztak volna. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felmentés jogszerűsége vizsgálata során nincs jelentősége, hogy a felperest mikor, milyen módon értesítették a szakfelelősi, illetve koordinátori megbízása visszavonásáról. A közalkalmazotti jogviszony megszűnésével egyébként is mindkét feladat megszűnik. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását”, és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Álláspontja szerint a bíróságok nem tettek eleget az indokolási kötelezettségüknek. Lényeges körülmények tekintetében nem tisztázták a tényállást még a felek nyilatkozatai alapján sem, ezekre vonatkozóan nem folytattak le bizonyítási eljárást, és nem adták indokát. Emiatt a döntéseik megalapozatlanná váltak (Pp. 121. §). A felperes felmentését tartalmazó okirat szerint az általa betöltött munkakör megszüntetésre kerül. Az eljárás során nem határozták meg, hogy valójában milyen munkakört érintően történt a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése. E körülmény tisztázásának elmaradása miatt nem állapítható meg, hogy a felmentés indokolásában írtaknak megfelelően valóban megszüntetésre került-e a kérdéses munkakör. Ennek eredményeként nem vizsgálható az sem, hogy az alperes foglalkoztatott-e mást a felperes munkakörében. Az SzMSz nem módosult, így a kérdéses munkakör ma is létezik, a felmentés tehát ezért sem jogszerű. Sem az intézkedési terv, sem annak elfogadása nem teremt jogalapot a felmentéshez, annak tartalmát a bíróságok tévesen értelmezték. Az alperes gazdasági tanácsa és a NY.m.E. szenátusa annak tudatában fogadta el az intézkedési tervet, hogy abban az alperesre vonatkozóan az általánosnál szigorúbb feltételek szerepelnek a munkaviszony, illetve a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésével kapcsolatban. Nevezetesen kötelezővé tette az alperes számára a csoportos létszámleépítésre vonatkozó előírások alkalmazását, ebben látva a

garanciát annak racionális végrehajtására. Az alperes nem tartotta be a saját testületei által meghatározott előírásokat sem. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében vizsgálhatta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés], és megállapította, hogy az megalapozatlan.

A Kjt. 30. § (2) bekezdése szerint a munkáltató a felmentést köteles megindokolni. Az indokolásból a felmentés okának világosan ki kell tűnnie és a munkáltatónak kell bizonyítania azt, hogy a felmentés indoka valós és okszerű. A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a SEK elnök-rektorhelyettese a 2009. május 12-én kelt, az alperes rektorához intézett levelében megküldte a S.E.K. intézkedési tervében megfogalmazott létszámleépítési tervet, amelyet a bérmegtakarítás szükségessége indokolt. A jogviszony megszüntetésével érintettek között már szerepelt a felperes neve is. Az alperes rektora ezen levél figyelembevételével rendelte el a létszámcsökkentés végrehajtását és szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontja alapján, utalva a Kjt. 30/A. § (1) bekezdésében foglaltakra.

Kétségtelen tény, hogy az intézkedési terv önmagában nem teremtett jogalapot a felperes jogviszonyának megszüntetésére, az abban rögzítettek végrehajtását, a tervezett létszámleépítés megvalósulását azonban az alperes hiteltérdemlően bizonyította (Pp. 164. §). Az is ítéleti bizonyossággal megállapítható volt, hogy a létszámleépítés a felperes munkakörét is érintette.

A munkakör megszűnést önmagában nem igazolják az SzMSz-ben foglaltak, ebben a körben a felperes nem is tett konkrét tényelőadást. Nem bizonyította, hogy helyette az általa korábban betöltött munkakörre új oktató felvételére került volna sor, így a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felmentés jogellenessége nem nyert igazolást. A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a szenátus az intézkedési tervet egyhangúlag elfogadta, és nem volt olyan rendelkezés, amely szerint a felperes felmentéséről külön is rendelkeznie kellett volna. Megalapozatlan azon felperesi hivatkozás, miszerint a szenátus annak tudatában fogadta el az intézkedési tervet, hogy abban az alperesre nézve „az átlagosnál szigorúbb feltételek szerepelnek”, kötelezővé téve a csoportos létszámleépítést. A szenátus olyan, a munkáltató működésére, gazdálkodására vonatkozó döntést hozott, amely célszerűségének vagy indokoltságának a vizsgálata munkaügyi per keretein kívül esik. Az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló peradatok helyes, okszerű, életszerű értékelésével és a logika szabályainak megfelelően a Pp. 206. § (1) bekezdés megsértése nélkül hozták meg ítéleteiket, azt a szükséges tartalommal és terjedelemmel a jogszabályok pontos megjelölésével indokolták [Pp.

221. § (1) bekezdés], ezért a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot. A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés f) pontja, és a 15. §-ának (1) bekezdése alapján köteles fizetni. Azösszezszerűség meghatározása során a Legfelsőbb Bíróság figyelembe vette a felperes által lerótt 36.000 forint illetéket is.

Budapest, 2011. október 19.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelél. Nné tisztviselő